

Raideliikenteen kansallinen turvallisuussuunnitelma – mistä on kyse?

Infotilaisuus 8.4.2025

Kuva: Markus Pentikäinen

Tilaisuuden sisältö

- ▶ Lyhyt turvallisuussuunnitelman esittely
- ▶ Turvallisuussuunnitelman toimenpiteet
 - ▶ Toimenpiteiden edistäminen
 - ▶ Odotukset toimijoiden suuntaan
- ▶ Turvallisuussuunnitelman edistymisen seuranta
- ▶ Keskustelu & kysymykset

Kysymyksiä voi infon aikana kirjata keskustelupalstalle.

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

**Kansallinen raideliikenteen
turvallisuussuunnitelma**

Traficomin julkaisu
22/2024

Kansallinen turvallisuussuunnitelma – Mistä on kyse?

- ▶ Rautatieturvallisuusedirektiivin (EU) 2016/798 artikla 4 (1f) edellyttää jäsenvaltioiden laativan ja julkaisevan vuosittaiset turvallisuussuunnitelmat
 - ▶ Tavoitteena turvallisuuden kehittäminen turvallisuustavoitteita hyödyntämällä
- ▶ Suomessa turvallisuussuunnitelman laatiminen on Traficomin tehtävä – ensimmäinen kansallinen turvallisuussuunnitelma julkaistu 12/2024
 - ▶ Työstetty hyvässä yhteistyössä hallinnonalan ja alan toimijoiden kanssa
 - ▶ Tavoitteena selkeä raideliikenteen turvallisuustyötä ohjaava dokumentti

Visio 2035

Suomen raideliikenne on Euroopan turvallisinta

Kukaan ei kuole tai loukkaannu vakavasti raideliikenteessä tai siitä johtuen

Raideliikennejärjestelmä on turvallinen ja toimintakykyinen kaikissa tilanteissa

Seuranta:

- ▶ Rautatieliikenne: Euroopan rautatieviraston tilastojen seuranta
- ▶ Kaupunkiraideliikenne: Yleinen turvallisuustilanteen seuranta (kansallinen ja eurooppalainen)

Seuranta:

- ▶ Turvallisuustilanteen seuranta (raportoidut turvallisuuspoikkeamat)

Seuranta:

- ▶ Seurataan säännöllisesti raideliikennejärjestelmässä tapahtuneiden häiriöiden lukumääriä ja niistä aiheutuneita seurauksia.

Turvallisuustavoitteet

1. Raideliikennejärjestelmä on turvallinen liikennöidä ja käyttää, ja turvallisuutta parannetaan jatkuvasti
2. Raideliikenteen turvallisuuskulttuuria vahvistetaan
3. Riskienhallinta on vaikuttavaa
4. Raideliikennejärjestelmän toimijat ylläpitävät ja lisäävät osaamistaan
5. Raideliikennejärjestelmää uudistetaan turvallisesti ja tietoon perustuen

Tavoitteiden alle on määritetty konkreettiset toimenpiteet (12 kpl) ja niiden toteuttamisajankohdat. Lisäksi on pyritty määrittämään vastuullisia toteuttajia.

Turvallisuussuunnitelma ja sen kehittäminen

- ▶ Suunnitelma tehdään kolmeksi vuodeksi kerrallaan (nykyinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2027)
 - ▶ Päivitys tarvittaessa vuosittain etenkin toimenpiteiden osalta
- ▶ Tulevia kehitystarpeita:
 - ▶ Suunnitelman yksityiskohtaisuuden lisääminen: Konkreettisempia toimenpiteitä & suurempi linkitys vallitseviin turvallisuusriskeihin; selkeät toteutusaikataulut & vastuut
 - ▶ Suoremmin toimijoiden vastuulla olevien toimenpiteiden lisääminen
 - ▶ Selkeämpi kytkentä vision ja tavoitteiden välille
 - ▶ Toimenpiteiden vaikutusten arviointi → valitaan suunnitelmaan tehokkaita toimenpiteitä
 - ▶ Etenemisen seurantaan liittyvien mittarien kehittäminen

Toimenpiteiden edistäminen

Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet

12 toimenpidettä &
22 toimenpiteen tarkennetta

Tavoite	Toimenpide
Raideliikennejärjestelmä on turvallinen liikennöidä ja käyttää, ja turvallisuutta parannetaan jatkuvasti	(1) Selvitetään mahdollisuuksia entistä paremman raideliikenteen turvallisuuden tilakuvan ylläpitämiseen.
	(2) Selvitetään, miten kerättyä turvallisuuspoikkeamatietoa ja poikkeamatutkintatietoja voitaisiin hyödyntää entistä tehokkaammin.
	(3) Kehitetään raideliikenteen turvallisuustason valvontaa.
	(4) Varmistetaan, että toimijat määrittävät toimintaansa liittyviä turvallisuustavoitteita ja niiden etenemistä seurataan säännöllisesti.
	(5) Raideliikenteen sääntelyä kehitetään EU-tasolla ja kansallisesti turvallisuutta edistävällä tavalla.
Raideliikenteen turvallisuuskulttuuria vahvistetaan	(6) Laaditaan tietopaketti raideliikenteen turvallisuuskulttuurista ja sen edistämisen keinoista: Kirkastetaan hyvän turvallisuuskulttuurin piirteitä erilaisissa organisaatioissa ja toimintaympäristöissä.
	(7) Kirkastetaan turvallisuuskulttuurin tasoa ja piirteitä erilaisissa organisaatioissa ja toimintaympäristöissä.
Riskienhallinta on vaikuttavaa	(8) Muodostetaan riskikuva merkittävimmistä raideliikenteen turvallisuuteen vaikuttavista riskitekijöistä.
	(9) Edistetään riskienhallinnan hyvien käytäntöjen jakamista toimialalla.
	(10) Lisätään riskienhallinnan vaikuttavuutta.
Raideliikennejärjestelmän toimijat ylläpitävät ja lisäävät osaamistaan	(11) Selvitetään, miten alan yhteistyötä voitaisiin kehittää osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.
Raideliikennejärjestelmää uudistetaan turvallisesti ja tietoon perustuen	(12) Varmistetaan, että raideliikennejärjestelmää uudistettaessa ja/tai keskeisiä muutoksia suunniteltaessa noudatetaan riskienhallinnan menettelyjä ja huolehditaan siitä, etteivät muutokset heikennä järjestelmän turvallisuutta käyttöönotto- tai käyttövaiheessa.

Raideliikennejärjestelmä on turvallinen liikennöidä ja käyttää, ja turvallisuutta parannetaan jatkuvasti

Toimenpide	Toimenpiteeseen liittyvät toimet	Vastuutahot
(1) Selvitetään mahdollisuuksia entistä paremman raideliikenteen turvallisuuden tilakuvan ylläpitämiseen	- Turvallisuuspoikkeamien raportointi (2025) - Turvallisuuspoikkeamatiedon käsittely ja analysointi (2025–2026)	Raportointivelvoitteen piiriin kuuluvat toimijat (RU, IM, KAURA)
(2) Selvitetään, miten kerättyä turvallisuuspoikkeamatietoa ja poikkeamatutkintatietoja voitaisiin hyödyntää entistä tehokkaammin	- Kerätyn tiedon läpikäynti ja sen hyödyntäminen (2025) - Kerätyn tiedon jakaminen (2026)	Keskeiset toimijat (Väylä, Fintraffic, rautatieyritykset)
(3) Kehitetään raideliikenteen turvallisuustason valvontaa	- Traficomin tekemä valvonta - Toimijoiden tekemä oma valvonta	Traficom RU, IM, ECM, KAURA
(4) Varmistetaan, että toimijat määrittävät toimintaansa liittyviä turvallisuustavoitteita ja niiden etenemistä seurataan säännöllisesti	Tavoitteiden asetanta ja seuranta	RU, IM, ECM, KAURA
(5) Raideliikenteen sääntelyä kehitetään EU-tasolla ja kansallisesti turvallisuutta edistävällä tavalla	Aktiivinen osallistuminen sääntelyn kehittämiseen (2025–2027)	Kaikki toimijat

Turvallisuuden seurannan ja analyysin yhteistyöryhmä rautatietoimijoille.

Jos kiinnostusta osallistua toimintaan niin yhteys anne.silla@traficom.fi

Raideliikenteen turvallisuuskulttuuria vahvistetaan

Toimenpide	Toimenpiteeseen liittyvät toimet	Vastuutahot
(6) Laaditaan tietopaketti raideliikenteen turvallisuuskulttuurista ja sen edistämisen keinoista	Oma verkkosivu raideliikenteen turvallisuuskulttuurille (2025)	Traficom
(7) Kirkastetaan turvallisuuskulttuurin tasoa ja piirteitä erilaisissa organisaatioissa ja toimintaympäristöissä.	- Turvallisuuskulttuurin arviointi (2025) - Turvallisuuskulttuurin itsearviointityökalu toimijoille (2025–2026) - Turvallisuuskulttuurin kehittäminen (2026–2027) - Turvallisuuskulttuurin jatkokehittäminen (2027)	Traficom Traficom + toimijat Toimijat Traficom + toimijat

Kansallinen **raideliikenteen HOF-verkosto** hyvien käytäntöjen jakamiseen ja yhteiseen kehittämiseen turvallisuuskulttuurissa ja HOF-asioissa.

Jos kiinnostusta osallistua toimintaan niin yhteys sanna.makitalo@traficom.fi

Riskienhallinta on vaikuttavaa

Toimenpide	Toimenpiteeseen liittyvät toimet	Vastuutahot
(8) Muodostetaan riskikuva merkittävimmistä raideliikenteen turvallisuuteen vaikuttavista riskitekijöistä	• Riskikuvan laatiminen (2025) • Riskikuvan jatkokehittäminen (2025–2027), sis. suuronnettomuusriskien mallintaminen	Traficom + toimijat
(9) Edistetään riskienhallinnan hyvien käytäntöjen jakamista toimialalla	• Riskienhallinnan yhteistyöryhmän toiminnan kehittäminen (2025) • Tapausriskiarvioinnin hyvien käytäntöjen määrittäminen (2025–2026)	Traficom yhteistyössä toimijoiden kanssa
(10) Lisätään riskienhallinnan vaikuttavuutta	• Riskienhallinnan tehokkuuden ja toimivuuden kehittäminen (2025–2026)	Traficom + toimijat

Traficom on perustanut kansallisen **riskienhallinnan yhteistyöryhmän**, jossa jaetaan hyviä käytäntöjä eri teemoista noin kolme kertaa vuodessa.

Mukaan pääsee ottamalla yhteyttä:
emma-liisa.tanska@traficom.fi

Raideliikennejärjestelmän toimijat ylläpitävät ja lisäävät osaamistaan

Toimenpide	Toimenpiteeseen liittyvät toimet	Vastuutahot
(11) Selvitetään, miten alan yhteistyötä voitaisiin kehittää osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi	• Alan koulutustiedot ja julkaisut helposti kaikkien saataville (2025) • Yhteistyöryhmien toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen (2025) • Yhteistyön lisääminen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa (2026)	Traficom ja Väylävirasto yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa

Kartoitetaan ja edistetään keinoja viestiä eri työvälineistä liittyen osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä (ml. koulutukset, opinnäytetyöt, sidosryhmätilaisuudet jne.)

Lisätietoja kaisa.sainio@traficom.fi

Raideliikennejärjestelmää uudistetaan turvallisesti ja tietoon perustuen

Toimenpide	Toimenpiteeseen liittyvät toimet	Vastuutahot
(12) Varmistetaan, että raideliikennejärjestelmää uudistettaessa ja/tai keskeisiä muutoksia suunniteltaessa noudatetaan riskienhallinnan menettelyjä ja huolehditaan siitä, etteivät muutokset heikennä järjestelmän turvallisuutta käyttöönotto- tai käyttövaiheessa.	Yhteistyön tiivistäminen eri näkökulmien huomioimiseksi (2025), koskee erityisesti muutoksen turvallisuusvaikutusten arviointia	Toimijat tehdessään raidejärjestelmään tai sen osaan vaikuttavia muutoksia/uudistuksia

Hallituksen esitys raideliikennelain ja liikennepalvelulain muuttamiseksi:
Koskee myös kaupunkiraideliikennettä

Odotukset toimijoiden suuntaan (1/2)

- ▶ Kansallinen raideliikenteen turvallisuussuunnitelma korostaa turvallisuuden kehittämisen yhteistä suuntaa
 - ▶ Tavoitteena on, että kukin Suomessa toimiva raideliikennetoimija sitoutuu suunnitelmaan toteuttaen sen toimenpiteitä osana omaa toimintaansa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- ▶ Toimijoiden tulee huomioida turvallisuussuunnitelman visio, tavoitteet ja toimenpiteet:
 - ▶ Omia turvallisuustavoitteita määrittäessään / toimintaansa kehittäessään
 - ▶ Turvallisuusjohtamisjärjestelmänsä tai turvallisuuden hallintajärjestelmänsä päivityksen yhteydessä

Suunnitelman avulla pyritään varmistamaan, että toimijoilla on yhteinen käsitys keskeisistä toimista Suomen raideliikenteen turvallisuuden parantamiseksi.

Odotukset toimijoiden suuntaan (2/2)

- ▶ **Traficomin rooli:** jakaa turvallisuussuunnitelmaan liittyvää tietoa ja kertoo toimijoihin kohdistuvista odotuksista
- ▶ **Toimijoiden rooli:** edistää turvallisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä aktiivisesti edellisissä kalvoissa esitettyjen vastuiden mukaisesti & raportoi toimenpiteiden etenemisestä Traficomille
 - ▶ Käydä turvallisuussuunnitelma huolella läpi ja tunnistaa toimintaan liittyvät tavoitteet & toimenpiteet
 - ▶ Pohtia, miten voivat osaltaan edistää toimintaansa liittyvien toimenpiteiden etenemistä & mitä edistäminen heiltä vaatii
 - ▶ Pohdittavia asioita:
 - Onko tavoitteisiin & toimenpiteisiin liittyvät prosessit/menettelyt kunnossa ja sovelletaanko niitä kattavasti?
 - Onko yhteistyö keskeisten kumppanien kanssa kunnossa?
 - Tuleeko mieleen tavoitteisiin ja/tai toimenpiteisiin liittyviä kehitysideoita tai ajatuksia uusista toimenpiteistä? → kerätään kyselyllä ennen syksyn seurantakokousta

Raideliikennelaki 5§:

”Liikenne- ja viestintävirasto vastaa yhteistyössä muiden rautatiealan toimijoiden kanssa siitä, että rautatiejärjestelmän turvallisuustasoa ylläpidetään ja parannetaan EU-lainsäädännön, kansainvälisten oikeussääntöjen ja alan teknisen ja tieteellisen kehityksen mahdollistamalla tavalla.”

Edistymisen seuranta

- ▶ Alan toimijoiden vuosittain toimittamien turvallisuuskertomusten & puolivuositaisraportoinnin yhteydessä
 - ▶ Turvallisuuskertomusohjeeseen tulossa tähän liittyen päivitys – ensimmäinen raportointi vuonna 2026
- ▶ Viraston suorittamien valvontatoimenpiteiden yhteydessä
- ▶ Traficom vuosittain järjestämä turvallisuussuunnitelman edistymisen seurantakokous – Edetäänkö tavoitteiden mukaisesti?
- ▶ Traficom raportoi suunnitelman etenemisestä vuosittain LVM:lle

Turvallisuuskertomuksessa tulisi kuvata:

- 1) Miten toimija on kertomusvuonna yleisesti toiminnassaan huomionut raideliikenteen kansallisen turvallisuussuunnitelman tavoitteet, ja
- 2) Miten toimija on edistänyt sitä koskevia turvallisuussuunnitelman toimenpiteitä omassa toiminnassaan

Syksyn seurantakokous

- ▶ Avoin kaikille kiinnostuneille
- ▶ Turvallisuuskertomusten perusteella koostettu (tiivis) tilannekuva edellisen vuoden aktiviteeteista
- ▶ Tuoreet nostot kuluvalta vuodelta (& päivitystarpeet) kerätään ennen seurantakokousta lähetettävällä toimijakyselyllä
- ▶ Seurantakokouksen ajankohta on **torstai 30.10.2025** (ip)
 - ▶ Yhdistettynä säädös- & turvallisuusinfon kanssa

Turvallisuussuunnitelmaan liittyvä viestintä

- ▶ Hyödynnetään lupa- ja ilmoituskäsittelyn yhteyshenkilöitä
- ▶ Mahdollisuus ilmoittautua mukaan turvallisuussuunnitelman viestintään tarkoitetulle sähköpostilistalle:
<https://link.webpolsurveys.com/S/BC186A65F2E001A6> (linkki lisätään keskustelupalstalle)

Lisätietoja Traficomin verkkosivuilta

- ▶ Aiheeseen liittyvä tiedote:
<https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/suomi-tahtaa-kohti-euroopan-turvallisinta-raideliikennetta?toggle=Kansallinen%20raideliikenteen%20turvallisuuksuunnitelma>
- ▶ Kansallinen raideliikenteen turvallisuussuunnitelma:
<https://traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Raideliikenne%20turvallisuuksuunnitelma%202024.pdf>
- ▶ Suunnitelmaan liittyvä toimenpidelistä:
<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Turvallisuuksuunnitelma%20toimenpidelistä%202024.pdf>

Keskustelu & kysymykset

Kiitos!

kaisa.sainio@traficom.fi
anne.silla@traficom.fi

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto